

rme@nve.no
Reguleringsmyndigheten for Energi, RME
att: Tiril Henriksen Norvoll

Saksbeh./tlf.nr.: Oda Skeie /98859783
Deres ref./Deres dato: 202105232-1 / 05.07.2021
Vår ref.: 22/00707-2
Vår dato: 29.06.2022

Metode for spesifikke egenskaper og spesifikasjoner for FCR i det nordiske synkronområdet, iht. SOGL artikkel 154(2)

Innledning

Statnett viser til brev av 5. juli 2021 om godkjenning av vilkår og metoder, der RME ber om at Statnett oversender siste versjon av TSO-forslag for vilkår og metoder sammen med oppdaterte redegjørelser av TSO-forslag der det er relevant i henhold til en nærmere avtalt tidsplan.

Statnett har under henvisning til brev av 14. mai 2018 fra NVE tidligere og i parallell med de europeiske prosessene oversendt RME metode for spesifikke egenskaper og spesifikasjoner for frekvensreguleringsreserver (Frequency Containment Reserves/FCR) i det nordiske synkronområdet iht. SOGL artikkel 154(2). Tilhørende vurderingsdokument ble sendt RME i brev av 2.7.2020.

Metoden og tilhørende vurderingsdokument ble oversendt på ny til RME 15.10.2021, og vi mottok godkjenningsvedtak 04.04.2022.

Det som nå er gjenstand for oversendelse til RME gjelder en revidert versjon av metoden, som er utarbeidet av de nordiske TSOene i fellesskap. Den reviderte metoden har vært på høring i perioden 06.05.2022-06.06.2022. Vi mottok formelle høringssvar fra seks aktører. Disse er svart ut, men har ikke resultert i endringer i metoden. Vi viser til vedlagt oppsummering.

I forbindelse med arbeidet med revisjonen av metoden om spesifikke egenskaper og spesifikasjoner for FCR er det utarbeidet et teknisk kravdokument som omfatter både en mer detaljert beskrivelse av kravene definert i denne metoden og metoden for minstekrav til reserver med begrenset energireservoar i henhold til SOGL artikkel 156(10-11), men også beskrivelse av prosessene rundt prekvalifisering av FCR-reserver i henhold til SOGL artikkel 155. Det ble den 26.03.2022 arrangert en workshop rundt dette tekniske kravdokumentet der mange spørsmål relatert til denne reviderte metoden ble besvart. Det ble også avholdt en uoffisiell høringsprosess i perioden 14.3.2022-11.4.2022 til dette kravdokumentet, der høringssvar ble svart ut og som resulterte i justeringer i det tekniske kravdokumentet. Statnett avholdt denne prosessen for å opplyse saken godt og bidra til å sikre at kravdokumentet er egnet for å ivareta aktuelle interesser så godt som mulig.

Vår oppdaterte redegjørelse søker å ta høyde for utviklingen. Den reviderte metoden må leses i lys av den aktuelle forordningen de er gitt i medhold av, samt annet regelverk og metoder. Vi understreker at metoden har sammenheng med og vil kunne påvirkes av innholdet i andre metoder og regelverk som skal utvikles fremover eller som endres i fremtiden. Statnett kan ikke utelukke at

det er problemstillinger knyttet til metoden som ikke er behandlet her, eller at andre kan ha avvikende synspunkter på de forholdene som behandles.

Vedlagte TSO-forslag til revidert metode for spesifikke egenskaper og spesifikasjoner for FCR i det nordiske synkronområdet iht. SOGL artikkel 154(2) oversendes RME for formell godkjenning.

Nedenfor følger vår redegjørelse i tråd med avklart mal.

Innholdet i metoden

De tekniske minstekravene for FCR er fastsatt i Annex V i SOGL. Metoden beskriver krav til frekvensrespons for FCR med hensyn på triggernivåer og leveransevolum.

Det må her bemerkes at FCR i de nordiske landene inneholder et tilleggsprodukt for å håndtere mindre ubalanser i normaldrift, FCR-N. Dette produktet er ikke definert i den europeiske forordningen. De tekniske spesifikasjonene listet opp i SOGL er dermed kun gjeldene for FCR for å håndtere driftsforstyrrelser, FCR-D. TSOene har definert produktet FCR-N som en "additional property" i denne metoden.

Den reviderte metoden inneholder nye tekniske krav til FCR-leveranse, både til ytelse og til stabilitet. Bakgrunnen for endringen er at de gjeldene kravene ikke lenger er tilstrekkelig for å dekke behovet til systemet ettersom de er utarbeidet for et system med høyere rotasjonsenergi enn det som observeres i dag. De nye kravene er utarbeidet gjennom omfattende analysearbeid og skal oppfylle hensikten til FCR-N og FCR-D. De nye kravene vil føre til at FCR-N bidrar til å stabilisere nettet ved stokastiske ubalanser som er for raske til å balanseres med FRR, og skal bidra til å dempe frekvensoscillasjoner som oppstår på grunn av egenskapene i det nordiske kraftsystemet. FCR-D skal reagere raskt nok til å begrense store frekvensendringer som følge av et tilfelle av dimensjonerende hendelse og begrense oscillasjoner i etterkant av dette. FCR-D vil også være i stand til å reagere på stokastiske ubalanser dersom FCR-N volumene mettes. I tillegg til at den reviderte metoden stiller nye krav til ytelse og stabilitet fra henholdsvis FCR-N og FCR-D så skiller metoden mellom statisk og dynamisk FCR-D. Dynamisk FCR-D har en respons som følger kontinuerlige variasjoner i frekvensen. Enheter som ikke klarer å oppfylle kravet til dynamisk respons vil klassifiseres som statisk FCR-D. Forslaget inneholder også ytterligere spesifikasjoner for reserver med begrenset energireservoar, og krav til minimum nøyaktighet og oppløsning på målinger.

Endrede forpliktelser og rettigheter

Statnett oppfatter at metoden vil gi både Statnett og andre aktører særskilte nye plikter eller rettigheter. De nye spesifikasjonene for FCR-leveranse stiller strengere krav til leverandørene og mange ressurser vil ha vanskeligheter for å oppfylle kravene og vil dermed kanskje ha redusert FCR-volum de kan by inn i markedet. For å møte kravene kan leverandører bli nødt til å gjøre investeringer på sine anlegg. De nordiske TSOene er klar over at dette kan medføre betydelige investeringer for aktørene. FCR-markedet er frivillig å delta i, og disse investeringene er dermed ikke noe TSOene pålegger aktørene.

De nye spesifikasjonene er utformet til å være teknologinøytrale og stiller generelle krav til FCR-responsen, i stedet for spesifikke krav til metoder eller utstyr. Dette er gjort for å åpne for nye tilbydere av FCR samtidig som at kravene også fungerer for eksisterende tilbydere. De nye kravene er også harmoniserte i Norden, og disse kravene må nå tas inn i nasjonale vilkår og krav for Norge.

De foreslåtte kravene medfører større grad av oppfølging fra Statnett sin side, gjennom prekvalifisering. Prekvalifisering er ikke direkte inkludert i denne metoden, men kravene vi skal følge opp gjennom prekvalifisering er definert her. Prekvalifisering av alle enheter som i dag bidrar med FCR-D vil være omfattende. Statnett er i ferd med å etablere en dialog med aktørene om en plan for prekvalifiseringen. Som en del av dette arbeidet vil det også være nødvendig å sikre at tilstrekkelig antall aktører gjennomfører nødvendige endringer og prekvalifiseringsprosess

Endringer i praksis

Den reviderte metoden innebærer et skifte i måten kraftsystemet driftes på, sammenlignet med i dag, og det er lagt inn en 5 års transisjonsperiode for overgangen til de nye spesifikasjonene spesifisert i denne metoden. I forkant av implementeringen må vi se på gjeldene nasjonale krav og regelverk, slik som fos og NVF 2021, og sørge for at det er samsvar med de nye kravene.

Markedsaktørene vil måtte møte nye krav for å kunne delta i FCR-markedene fremover. Dette vil fremkomme gjennom revisjoner av FCR markedsvilkårene, samt at FCR-enhetene må gjennom prekvalifisering for å få markedstilgang. Innføring av statisk FCR-D kan også føre til behov for IT-utvikling i markedssystemene våre.

Statnett ser at det kan bli krevende å holde tidsfristene som er oppgitt og å få tilstrekkelig FCR volum prekvalifisert på grunn av investeringsbehov i anleggene, knapphet på testressurser for å gjennomføre prekvalifisering og ressurser til saksbehandling hos TSO, samt andre faktorer. Statnett skal fremover lage en plan for gjennomføring av hele implementeringen, inkl. prekvalifisering, i samarbeid med aktørene.

Deltagelse i samarbeid

Statnett har deltatt i utviklingen av det reviderte metodeforslaget i samarbeid med de øvrige nordiske TSOene. Det har også parallelt med det nordiske arbeidet, vært en nasjonal referansegruppe med deltagelse fra bransjen (leverandører, underleverandører, konsulenter) som har kommet med innspill til de nye kravene.

Med vennlig hilsen

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ikke signatur.

Tom Tellefsen
direktør Systemansvar og portefølje